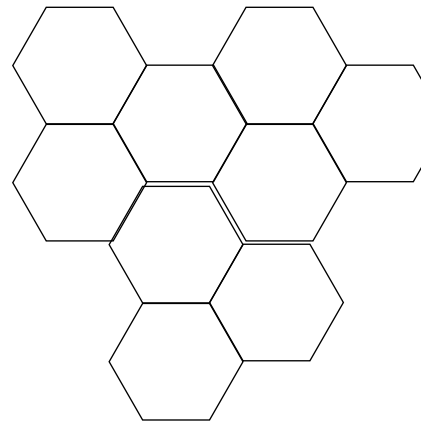

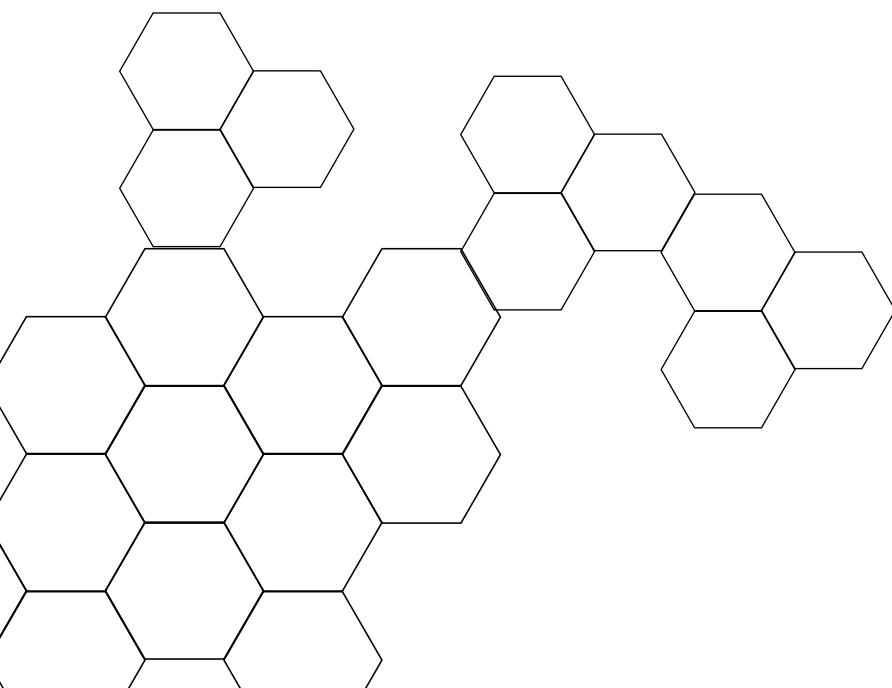
กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเด็นความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงาน กรมควบคุมมลพิษ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน จากการดำเนินงาน กรมควบคุมมลพิษ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษมีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการ จัดทำนโยบาย แผนและมาตรการด้านการควบคุมมลพิษ กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรฐาน ควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ติดตาม ตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานสถานการณ์ มลพิษของประเทศ พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการมลพิษ ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ประสานการดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนมลพิษ ดำเนินการร้องทุกข์ด้านมลพิษ รวมทั้งดำเนินการ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการควบคุมมลพิษและกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร “น้ำต้องสะอาด อากาศต้องบริสุทธิ์ หยุดปัญหามลพิษ เพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน” และเป็นไปตามค่านิยมขององค์กร “ถูกต้อง ทันสมัย โปร่งใส ใส่ใจประชาชน” สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้กับประชาชน กรมควบคุมมลพิษจึงได้จัดทำแผนบริหาร ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้มีมาตรการหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง และการจัดระดับความเสี่ยง

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน จะพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

❖ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลา หนึ่งในรูปแบบความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น

❖ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น ซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางการเงินหรือผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์การประเมินโอกาสเกิดการทุจริต

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	เกณฑ์การประเมิน
๕	โอกาสเกิดขึ้นง่ายที่สุด	- เกิดเป็นประจำ หรืออย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง - มีข้อบ่งชี้ถึงความน่าจะเป็นสูงที่จะเกิดขึ้นในระยะใกล้
๔	โอกาสเกิดขึ้นง่าย	- เกิดบ่อยข้างบ่อย หรือปีละ ๖-๑๐ ครั้ง - มีข้อบ่งชี้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระยะอันใกล้
๓	โอกาสเกิดขึ้นปานกลาง	- เกิดเป็นบางครั้ง หรือปีละ ๓ ครั้ง - มีข้อบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในระยะอันใกล้
๒	โอกาสเกิดขึ้นยาก	- โอกาสเกิดน้อย หรือไม่เกินปีละ ๒ ครั้ง - ไม่มีข้อบ่งชี้หรือหลักฐานบ่งชี้ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในระยะอันใกล้
๑	โอกาสเกิดขึ้นยากที่สุด	- แทบจะไม่เกิด หรือปีละ ๑ ครั้ง - ไม่มีข้อบ่งชี้ที่จะเป็นไปได้

เกณฑ์การประเมินผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ผลกระทบ	เกณฑ์การประเมิน
๕	สูงมาก	- เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษหรือถูกข่มขู่ ความผิดและเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	สูง	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	- หน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดย ไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	น้อย	- ปรากฏข่าวสื่อที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	- แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

โอกาส	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- ♦ สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- ♦ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- ♦ สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- ♦ สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. กระบวนการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

กรมควบคุมมลพิษไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากกรมไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. กระบวนการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการภารกิจ

กรมควบคุมมลพิษมีการกิจที่เกี่ยวข้อตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการดำเนินการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ประกาศ ณ วันที่

๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งให้ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมมลพิษเป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่มีอำนาจหน้าที่
ทั่วราชอาณาจักรเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		ระดับ ความเสี่ยง
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ	
การเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน การเก็บ ตัวอย่างมลพิษ และการสรุป รายงานข้อเท็จจริงและประเด็น ปัญหาที่พบ	อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบน สิ่งของมีค่าหรือสิทธิประโยชน์ต่างๆ จากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง แหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อแลกกับ การตรวจสอบที่ไม่เข้มงวด การบันทึก ข้อมูลผลการตรวจสอบที่ไม่เป็นไป ตามข้อเท็จจริงหรือการบันทึก ข้อมูลเท็จ ซึ่งเอื้อประโยชน์ ต่อแหล่งกำเนิดมลพิษ	๑	๒	๒ (ต่ำ)
การออกคำสั่งทางปกครอง ให้แหล่งกำเนิดมลพิษปรับปรุง แก้ไขระบบบำบัดน้ำเสีย	อาจมีการเรียกรับสินบน สิ่งของมีค่า หรือสิทธิประโยชน์อื่นๆ จากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อแลกกับการใช้ดุลยพินิจเสนอ ความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง หรือสภาพปัญหา ซึ่งเอื้อประโยชน์ ในการขยายระยะเวลาเพื่อปรับปรุง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสีย และประวิงเวลาในการเข้าสู่กระบวนการ บังคับทางปกครองของแหล่งกำเนิด มลพิษ	๒	๓	๖ (ปานกลาง)

๓. กระบวนการการจัดซื้อจัดจ้าง

ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		ระดับ ความเสี่ยง
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ	
การกำหนดขอบเขตของงานซื้อ หรืองานจ้าง	อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบน เพื่อกำหนดร่างขอบเขตของงาน หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุ และกำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ รายหนึ่งรายใด	๑	๓	๓ (ปานกลาง)
	อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบน จากผู้ขายที่เคยติดต่อกัน เพื่อแบ่งซื้อ แบ่งจ้าง และให้วงเงินการจัดซื้อ จัดจ้างอยู่ในอำนาจอนุมัติของตน	๑	๓	๓ (ปานกลาง)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยง
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ	
การตรวจรับพัสดุ	อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนจากผู้รับจ้างเพื่อให้มีการตรวจรับพัสดุที่ไม่เข้มงวดหรือไม่ตรงตามรายละเอียดที่กำหนดไว้	๑	๓	๓ (ปานกลาง)

๔. กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล

ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยง
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ	
การสรรหา บรรจุ และแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ หรือจ้างเป็นพนักงานราชการ	อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนจากผู้สมัครเพื่อแลกกับการได้รับการบรรจุเข้าทำงานหรือได้รับสิทธิพิเศษในกรณีอื่น	๑	๒	๒ (ต่ำ)
การประเมินการเลื่อนตำแหน่ง แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น	อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น	๑	๒	๒ (ต่ำ)

มาตรการจัดการความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการภารกิจ		
- อาจมีการเรียกรับสินบน สิ่งของมีค่า หรือสิทธิประโยชน์อื่นๆ จากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อแลกกับการตรวจสอบที่ไม่เข้มงวดการบันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบที่ไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริงหรือการบันทึกข้อมูลเท็จ ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อแหล่งกำเนิดมลพิษ	ต่ำ	- กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษและบังคับการตามกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน - กำหนดมาตรการ/แนวทางเพื่อลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ในการเรียกรับสินบนจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษในระหว่างการปฏิบัติงานและหลังการปฏิบัติงาน โดยมีช่องทางการรับแจ้งเรื่องร้องเรียนการปฏิบัติงานด้วยการใช้แบบประเมินความคิดเห็นออนไลน์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของแหล่งกำเนิดมลพิษในการเข้าตรวจสอบของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ - จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกข้อมูล ผลการตรวจสอบ และข้อมูลผลการตรวจวัดมลพิษของเจ้าพนักงาน

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ควบคุมมลพิษ โดยจัดให้มีแบบบันทึกการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ และมีการลงลายมือชื่อเพื่อรับทราบผลการตรวจสอบร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ และพยาน (ผู้ร่วมตรวจสอบ) ๔. กำหนดให้มีส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ใช่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่ทำหน้าที่ตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และรับรองรายงานผลการตรวจวัดมลพิษของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ
- อาจมีการเรียกรับสินบน สิ่งของมีค่า หรือสิทธิประโยชน์อื่นๆ จากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อแลกกับการใช้ดุลยพินิจเสนอความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงหรือสภาพปัญหา ซึ่งเอื้อประโยชน์ในการขยายระยะเวลาเพื่อปรับปรุง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสีย และการประวิงเวลาในการปฏิบัติตามหรือการเข้าสู่กระบวนการบังคับทางปกครองของแหล่งกำเนิดมลพิษ	ปานกลาง	กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่เพื่อลดโอกาสความเสี่ยงการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการบังคับทางปกครอง ดังนี้ ๑. กำกับการดำเนินงานตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษอาคารประเภท ก อาคารประเภท ข และอาคารประเภท ค ๒. มีการกำหนดกรอบระยะเวลาเพื่อกำกับการดำเนินงานตามขั้นตอนกระบวนการพิจารณาทางปกครองและการออกคำสั่งทางปกครองของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ โดยกำหนดเป็นดัชนีตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการระดับบุคคลของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
การจัดซื้อจัดจ้าง		
- อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนเพื่อกำหนดร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ และกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายหนึ่งรายใด	ปานกลาง	๑. หากโครงการมีความเสี่ยงให้มีตัวแทนจากกองหรือส่วนงานอื่นร่วมกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุและกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ ๒. หากเป็นการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปของทุกโครงการ ควรมีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุหรือร่างขอบเขตของงาน
- อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนจากผู้ขายที่เคยติดต่อกัน เพื่อแบ่งซื้อแบ่งจ้าง และให้วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างอยู่ในอำนาจอนุมัติของตน	ปานกลาง	๑. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างควรเข้าใจการดำเนินการซื้อหรือจ้างว่ากรณีใดเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง ก่อนเริ่มกระบวนการซื้อจ้างเพื่อมิให้เกิดการรับสินบน ๒. มีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างของแต่ละปีงบประมาณ
- อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนจากผู้รับจ้างเพื่อให้มีการตรวจรับพัสดุที่ไม่เข้มงวด หรือไม่ตรงตามรายละเอียดที่กำหนดไว้	ปานกลาง	๑. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสัญญาต้องตรวจสอบการตรวจรับพัสดุของคณะกรรมการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสัญญาหรือข้อตกลง ๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันโดยพิจารณาความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม ๓. พิจารณาให้มีช่องทางการร้องเรียนการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ต่างๆ
การบริหารงานบุคคล		
- อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนจากผู้สมัครเพื่อแลกกับการได้รับการบรรจุเข้าทำงานหรือได้รับสิทธิพิเศษในกรณีอื่น	ต่ำ	กำกับและควบคุมการดำเนินงานตลอดจนกระบวนการอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการปกปิดรายชื่อบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสรรหาหรือคณะกรรมการออกข้อสอบ และการปกปิดข้อมูลผู้สมัครเพื่อป้องกันการติดต่อบริเวณระหว่างผู้สมัครกับคณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- อาจมีการรับหรือเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น	ต่ำ	กำกับและควบคุมการดำเนินงานตลอดจนกระบวนการอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการปกปิดรายชื่อบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประเมินบุคคล และการปกปิดข้อมูลผู้สมัคร เพื่อป้องกันการติดต่อกันระหว่างผู้สมัครกับคณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง